

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
Toegang Rechtsbestel

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
26 juni 2025

Onze referentie
6489754

nota

Kamerbrief over sociale advocatuur en stelselvernieuwing
rechtsbijstand

1. Aanleiding

In uw Kamerbrief van 27 maart jongstleden over de toekomst van de sociale advocatuur en tijdens het commissiedebat gesubsidieerde rechtsbijstand van 1 april jongstleden heeft u toegezegd de Tweede Kamer voor het zomerreces 2025 nader te informeren over onder meer de opvolging van het adviesrapport van commissie-Van der Meer II.¹

Dat doet u in het eerste deel van deze brief. Het tweede deel van de brief bevat een update over de stelselvernieuwing rechtsbijstand.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de inhoud en de verzending van de Kamerbrief aan de Tweede Kamer vóór het wetgevingsoverleg op 1 juli 2025.

3. Kernpunten

De Kamerbrief bestaat uit de volgende onderdelen:

- Toekomst sociale advocatuur (visietraject, korte termijn maatregelen, opvolging aanbevelingen commissie-Van der Meer II);
- Voortgang stelselvernieuwing rechtsbijstand (eerste lijn, tweede lijn, burgergerichte overheid, contouren wetsvoorstel stelselvernieuwing rechtsbijstand).

Voor de volledigheid wordt erop gewezen dat met een separate nota uw instemming is verzocht met de voorschotregeling voor sociaal advocaten voor bijzondere gevallen en met de voorschotregeling voor advocaat-stagiaires en het verlengen van de jonge aanwasregeling.

4. Toelichting

Kortheidshalve wordt voor de inhoud verwezen naar de Kamerbrief in de bijlage.

U wordt door middel van een separate nota geïnformeerd over de planning van het AMvB-traject. Voor de inwerkingtreding AMvB is het streven om dat per 1 januari 2026 te laten gebeuren, maar dit kan vanwege afhankelijkheden in die planning nu niet toegezegd worden. Daarom wordt in de brief vermeld dat een deel van de aanbevelingen van de commissie-Van der Meer II **in** 2026 opgevolgd zullen worden.

¹ *Kamerstukken II 2024/25 31753, nr. 294.*

4.1 Politieke context

Vanuit onder meer de Tweede Kamer klinkt al meerdere jaren de roep om het dalend aanbod aan sociaal advocaten tegen te gaan en te investeren in de sociale advocatuur. U debatteerde over dit onderwerp met de Tweede Kamer tijdens het commissiedebat rechtsbijstand op 1 april en het commissiedebat juridische beroepen op 24 april jongstleden.

Tijdens het opvolgende tweeminutendebat gesubsidieerde rechtsbijstand op 15 april 2025 werden 15 moties ingediend. Veel daarvan zagen op het investeren in de sociale advocatuur. Die moties zijn ontraden (en vervolgens verworpen) omdat er geen duidelijkheid was over de financiële middelen. Twee moties zijn aangenomen:

- Motie Van Nispen (SP): over het aanbod aan sociale advocatuur monitoren;
- Motie Van Wijen-Nass (BBB): over regionale spreiding prioriteren bij maatregelen voor de sociale advocatuur.

Tijdens het tweeminutendebat juridische beroepen op 28 mei 2025 werden 10 moties ingediend. De drie moties die zagen op de sociale advocatuur (uitvoeren noodplan VSAN (SP), aanbevelingen Van der Meer II per 2026 (SP) en tarieven door Staat ingezette juristen verlagen en besparing naar sociale advocatuur (SP)) werden allemaal verworpen.

4.2 Financiële overwegingen

Vanaf 1 januari 2027 is er structureel 30 miljoen euro extra beschikbaar voor de sociale advocatuur. Gezien de urgentie van de problematiek in de sociale advocatuur, is eerder actie vereist. Daarom worden binnen het rechtsbijstandsbudget al voor het jaar 2026 middelen beschikbaar gesteld zodat de aanbevelingen van de commissie eerder opgevolgd kunnen worden.

Met dit geld zullen conform uw prioritering in de brief van 27 maart jongstleden de hoofdaanbevelingen van de commissie-Van der Meer II worden opgevolgd: allereerst zullen de aanbevelingen over het aanpassen van puntenaantallen en het verhogen van de toeslagen (inclusief de opvolgingstoeslag) worden doorgevoerd (ruim 22 miljoen euro). Als tweede wordt het basispunttarief verhoogd (6,2 miljoen euro). Ten derde wordt de aanbeveling over de reiskostenvergoeding voor mediators uitgevoerd (100.000 – 500.000 euro).²

De kosten bedragen vanaf 2027 ruim € 29 miljoen structureel en incidenteel een beperkter bedrag voor 2026, omdat de bovengenoemde maatregelen in het eerste jaar niet direct bij inwerkingtreding tot de volledige uitgaven zullen leiden. Dit omdat de wijziging van de aanpassing van de vergoedingen conform voorgaande onderdelen ingaan vanaf de datum van de aanvraag van de toevoegingen, maar toevoegingen pas na afronding van de zaak gedeclareerd en uitbetaald worden.

4.3 Juridische overwegingen

Voor het doorvoeren van voornoemde hoofdaanbevelingen van de commissie-Van der Meer II is een aanpassing van het Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000

² Kamerstukken II 2024/25 31753, nr. 294.

en het Besluit toevoeging mediation vereist. Dit moet door middel van een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) gewijzigd worden, waarvoor voorhang bij de Tweede Kamer vereist is.

4.4 Krachtenveld

De inhoud van de brief, visie en voortgangsrapportage is waar nodig afgestemd met DWJZ en de volgende partners: de Raad voor Rechtsbijstand, de Nederlandse orde van advocaten, de Vereniging Sociale Advocatuur Nederland en de Inspectie Rijksfinanciën (IRF).

4.5 Communicatie

Naast publicatie op rijksoverheid.nl zal de brief met bijlagen via de LinkedIn-pagina van het programma, genaamd 'Rechtsbijstand bij de tijd', onder de aandacht worden gebracht.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
Toegang Rechtsbestel

Datum
19 juni 2025

Onze referentie
6489754